Istoria Colegiului Național „Sfântul Sava"

Material realizat de: Jianu Sofia, Moroșan Angelina și Voiculescu Irina,
clasa a XI-a G
Profesor coordonator: Grosu Ioan

Înființarea Academiei Domnești de la „Sfântul Sava"

- În timpul călătoriillor sale în Occident, marelui cărturar umanist, Constantin Cantacuzino, i-a fost insuflată dorința de a vedea și în țara sa natală o școală după modelul celor la care studiase.
- Găsind în Domnul Constantin Brâncoveanu un protector al culturii, dornic, deschis către influențele occidentale și, totodată, devotat spiritului autohton, visul său a prins contur.
- Astfel, în 1680-1683, în vechile clădiri ale Mănăstirii „Sfântul Sava", a fost înființată Academia Domnească.

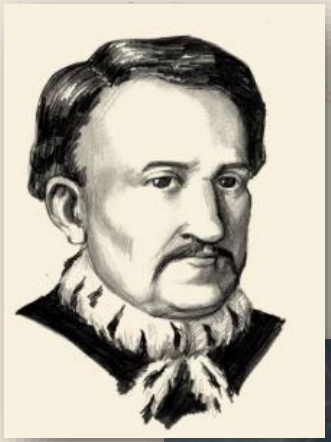

Constantin Cantacuzino

Constantin Brâncoveanu

Academia Domnească

- Academia cuprindea toate gradele de învățământ, de la cel elementar și până la cel superior, însă cea mai mare preponderență o avea învătâmântul superior.
- Instituție de elită, la Academia Domnească învățau fiii domnilor si ai marilor boieri.

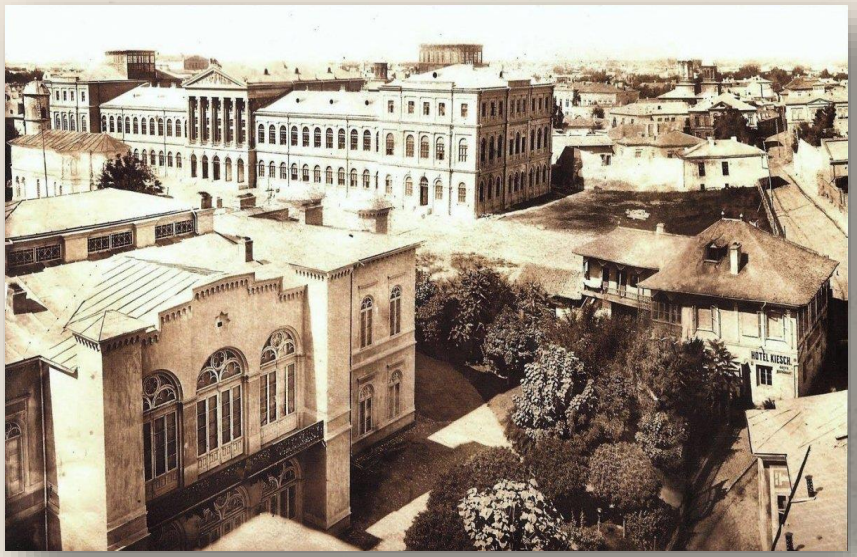

Academia timpurie

- Inființarea Academiei coincidea cu renașterea culturii eline în spațiul ortodox, ceea ce explică influența profundă pe care ideile și limba grecească au exercitat-o asupra învățământului.
- Cursurile se țineau în greacă, limbă cu caracter universal comparabil cu cel al latinii în lumea Apuseană. Mai mult, învățământul avea ca fundament filozofia neoaristotelică, așa cum era interpretată în gândirea profesorului atenian Teofil Coridaleu.
- Elevii care frecventau cursurile academiei era instruiți în limba și literatura greacă și latină, logică, matematică și teologie.
- Primul director al Academiei a fost Sevastos Chirmenitul, profesor de limba elină, care predase atât în Trebizonda cât și la Constantinopol

Mărturii din epoca Brâncovenească

- Academia Domnească, prin calitatea cursurilor, renumele dascălilor și bagajul de cultură acumulat de elevi, a ajuns să rivalizeze cu Academia din Phanar și Școala Superioară a Patriarhiei Constantinopolului.
- Considerată una dintre cele mai performante instituții de învățământ, însăși Patriarhul din Constantinopol îi trimitea pe elevi să studieze la Academia Domnească.
- Pentru popoarele balcanice, Academia juca rolul unei adevărate vetre de lumină, după cum o numeau contemporanii.

Secolele XVII-XVIII

- Primii elevi ai școlii de la „Sfântul Sava” erau nobili, fii de boieri și trimiși ai Patriarhului din Constantinopol
- Dintre elevii de la „Sfântul Sava”, îi amintim pe Dinu Golescu, Ion Câmpineanu și istoricul Dionisie Fotino
- Aflată sub domnia celor dintâi domni fanarioți, școala își pierde din strălucire și trăiește fără vreo marcantă manifestare, până la implementarea unor noi reforme
- Domnii Constantin Mavrocordat, Grigore II Ghica, Constantin Racoviță, Ștefan Racoviță Vodă, Alexandru Sc. Ghica și Alexandru Ipsilanti au contribuit la reorganizarea învățământului în acea perioadă

Grigore II Ghica

Constantin Mavrocordat

Alexandru Sc. Ghica

Hrisovul lui Alexandru Ipsilanti (1776) – sfârșitul secolului XVIII

- Cea mai însemnată încercare de organizare a învățământului din epoca fanariotă – voia să aducă școala „la starea cea mai bună care poate fi, cu dascăli buni și ucenici mulți, care prin silința dascălilor să se procopsească, atât feciori de boieri cât și alții de mai jos”
- Reforma prevedea 9 profesori (în loc de 2), învățământ cu 4 clase sau cicluri de câte 3 ani
- Internatul avea 75 de bursieri, atât copii privilegiați, cât și „lipsiți și săraci”
- Încep planurile clădirii școlii, care cuprindea 60 de camere pentru școală, internat și locuințele profesorilor (a fost gata în 1779)

- În 1788, în urma războiului austro-rus, clădirea ridicată de Ipsilanti este devastată, iar, în 1791, școala se va deschide la „Doamna Bălașa”, clădirile de la „Sfântul Sava” refăcându-se pentru reședința domnească

Școala Națională de la „Sfântul Sava" (1818)

- Deși războiul din 1806-1812 întrerupe activitatea școlii, aceasta va cunoaște o nouă înflorire, prin reforma lui Ioan Vodă Caragea, din 1814 (măsuri de refacere a clădirilor, de mărire a capacității și de angajare de noi profesori)
- Ioan Vodă Caragea întărește Anaforaua Eforiei din 6 martie 1818, prin hrisovul din 24 martie 1818, prin care se înființa școala românească în limba națională, în chiliile de la „Sfântul Sava"
- Anaforaua Eforiei îl prevedea ca dascăl pe Gheorghe Lazăr - „cercetând ca să găsim pe vreunii din dascălii români [...] altul mai destoinic n-am putut găsi fără pe un Lazăr inginer"
- Primii elevi ai școlii naționale sunt cei care au părăsit școala grecească și 6 bursieri moldoveni, aceasta afirmându-se ca o școală a tuturor românilor
- Școala a funcționat funcționat, sub conducerea lui Gheorghe Lazăr, 5 ani (1818-1823), timp în care s-a închegat statornic și definitiv și a reprezentat originea tuturor celorlalte așezăminte de cultură ale României moderne

Ioan Vodă Caragea

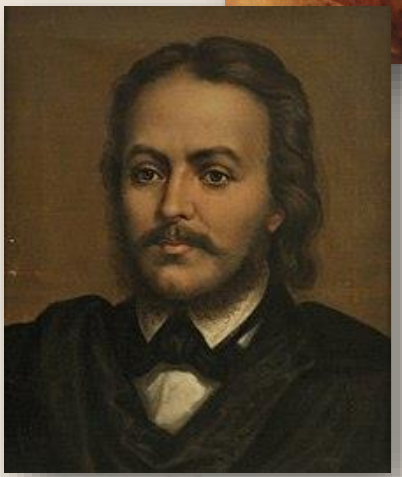

Gheorghe Lazăr

Denumirea de Colegiul Național „Sfântul Sava” (1830-1833)

- La puțin timp după instalarea lui ca guvernator al Principatelor, Pavel Kisseleff poruncește „ca fără multă prelungire să se deschidă negreșit școala obștească”
- Începând cu 22 decembrie 1831, se înființează pentru întâia oară oficial catedra de limba franceză, cu profesori din Franța (se remarca J. A. Vaillant)
- Din 1832-1833, școala națională de la „Sfântul Sava” poartă numele de Colegiul Național „Sfântul Sava”
- Examenele de admitere și cele de sfârșit de an se realizează cu participarea Mitropolitului, a logofătului Instrucției Publice și chiar a Domnului și sunt publicate în Buletinul Oficial
- Încă din 1832, Colegiul Național se așează conform prevederilor Regulamentului școalelor publice din Țara Românească, care va fi publicat abia în iulie 1833 în Buletinul Gazeta Oficială

Pavel Kisseleff

Epoca Modernă

- Istoria colegiului este strâns împletită cu evoluția istoriei moderne a națiunii române, elevii și profesorii colegiului, oameni de stat și intelectuali luptând pentru Marele Proiect Național.
- Astfel, simțindu-se amenințat de progresul ideologic național și liberal care își avea focarul în școală și prevestea evenimentele de la 1848, Gheorghe Bibescu urmărește înăbușirea „școlii naționale”.
- Însă, după 1850, Colegiul Național „Sf. Sava” își redeschide porțile, temporar la Schitul Măgureanu.

Gheorghe Bibescu

Mânăstirea Schitul Măgureanu

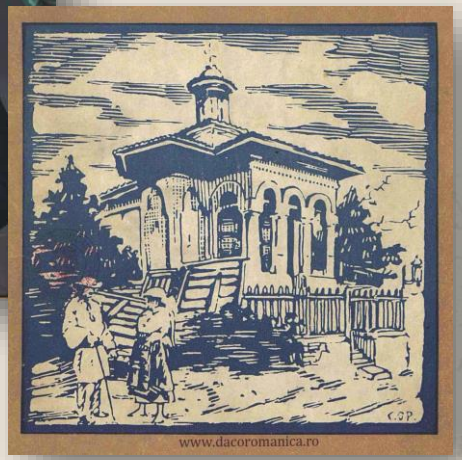

Modul de Funcționare

- Reîncepând cursurile după un hiatus de mai bine de doi ani, se întocmește o nouă programă împărțită în trei etape: începătoare (primare), liceale și speciale (universitare/superioare).
- Predarea se face în limbile română și latină, iar din clasa a IV-a se predau limbile germană și franceză, iar limba elină este scoasă de tot.
- De asemenea, în anul școlar 1851-1852 se formează clasa a VII-a, iar în anul următor clasa a VIII-a, considerându-se că șase clase nu sunt suficiente pentru a cuprinde toate materiile, iar adăugarea a prea multe cursuri într-un an nu era bine văzută, profesorii nevrând să îngreuneze viața elevilor.
- Această programă se păstrează, în linii mari, în anii următori.

Anul 1864

- În octombrie și noiembrie 1863, prin două decrete domnești se formează Școala Superioară de Științe (pentru pregătirea profesorilor de matematică, fizică și științe naturale) și Școala Superioară de Litere (pentru pregătirea profesorilor de limbi clasice și moderne, de literatură și filosofie, istorie și geografie).
- Aceste două Școli Superioare (devenite Facultăți de Științe și Litere), alături de Facultatea de Drept vor fi întrunite printr-un decret al lui Alexandru Ioan Cuza publicat în iulie 1864, constituindu-se astfel Universitatea din București.

Universitatea din București

Alexandru Ioan Cuza

Reforme și Programe Școlare

- Constantin Vodă Brâncoveanu stabilește programa, limba de predare fiind elina iar cursurile fiind predate de trei dascăli de logică și fizică.
- În timpul domniilor fanariote, Alexandru Ipsilanti face o reformă prin care dorea ca și copii din rândul boierimii, cât și bursieri din rândurile de mai jos să fie elevi la Academia Domnească.
- Reforma lui Ioan Vodă Caragea din 1814 înviorează Academia, numărul elevilor ajungând să fie mai mare de 320 și angajându-se noi profesori.
- Gheorghe Lazăr reușește să instaureze învățământul în limba națională (româna), perioada cât acesta a condus Colegiul fiind suficienți pentru a pune bazele tuturor așezămintelor de cultură ale României Moderne.

Colegiul Național „Sf. Sava"

- După 1948, Colegiul Național „Sf. Sava” a luat numele de Școala Medie nr. 1 și apoi Liceul Nicolae Bălcescu, însă, din 1992, s-a revenit la vechiul nume de Colegiul Național „Sf. Sava”, nume ce reprezintă epoca cea mai glorioasă a luptei de afirmare a limbii și școlii românești. Acest Colegiu fiind până în 1864 singura școală completă (cu curs primar, liceu și universitate) și găzduind în prima parte a secolului al XX-lea „Clasa Măriei Sale Marelui Voevod de Alba Iulia”.

COLEGIUL NATIONAL SF. SAVA